

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 349/2025-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ] zastúpenej Mgr. Jurajom Schmidtom, advokátom, Rázusova 1, Košice, proti uzneseniu Okresného súdu Žilina č. k. 10CbZm/1/2019-1523 zo 14. marca 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 9. júna 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) č. k. 10CbZm/1/2019-1523 zo 14. marca 2025 (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresného súdu“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Zároveň sa domáha priznania náhrady trov konania spojených s podaním ústavnej sťažnosti.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka v konaní vo veci samej (v spore o zaplatenie 1 386 154,47 eur s príslušenstvom) vystupovala v procesnom postavení žalovanej. Súdne konanie bolo právoplatne ukončené uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 43CoZm/1/2024 z 10. apríla 2024 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“), ktorým bolo súdne konanie zastavené na základe späťvzatia žaloby žalobcom. Uznesením krajského súdu bol zároveň sťažovateľke proti žalobcovi priznaný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3. Následne o výške náhrady trov okresný súd rozhodoval uznesením č. k. 10CbZm/1/2019-1477 z 22. augusta 2024 (ďalej len „uznesenie vyššieho súdneho úradníka“), ktorým bola žalobcovi uložená povinnosť nahradiť sťažovateľke trovy konania 87 721,57 eur. Uznesenie vyššieho súdneho

úradníka bolo napadnuté sťažnosťami sporových strán, o ktorých bolo rozhodnuté napadnutým uznesením (vydaným sudcom) tak, že ním došlo k zmene uznesenia vyššieho súdneho úradníka. Napadnutým uznesením bola žalobcovi uložená povinnosť nahradiť sťažovateľke trovy konania 43 620,65 eur, pričom sťažovateľke ním nebol priznaný nárok na náhradu trov konania za viacero úkonov právnej služby.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta nepriznanie jej náhrady trov za podané vyjadrenie k znaleckému posudku z 12. apríla 2022. V tejto súvislosti argumentuje, že obsah predmetného podania bol v prevažnej miere zameraný na spochybnenie skutočnosti, či mal súdny znalec k dispozícii originál zmenky (vzhľadom na zmeny na kópii zmenky nachádzajúcej sa ako príloha tohto znaleckého posudku a tiež s poukazom na predkladanie kópií rôznych verzií zmenky žalobcom počas súdneho konania). Poukazovanie na nezrovnalosti malo preto podľa nej svoje opodstatnenie. Doplnila, že v prípade sporu o zaplatenie zmenky je otázka jej pravosti tou najzásadnejšou, pokiaľ je jej pravosť spochybnená. Dodala, že na vyjadrenie k znaleckému posudku ju vyzval samotný súd s uložením sudcovskej lehoty. Ďalej namietala, že napadnutým uznesením jej nebola priznaná náhrada trov právneho zastúpenia ani za jej porady s advokátom (uskutočnené 16. decembra 2019, 16. apríla 2020, 31. marca 2022, 30. januára 2023 a 8. mája 2023). V tejto súvislosti namieta, že pri porade (konanej 16. decembra 2019) okresný súd argumentoval, že pri prevzatí zastúpenia sťažovateľky novým právnym zástupcom nemá sťažovateľka (opäť) nárok na náhradu trov za prípravu a prevzatie zastúpenia a prvú poradu s novým právnym zástupcom. Podľa názoru sťažovateľky jej však za tento úkon právnej služby mal byť priznaný nárok na náhradu trov konania a to ako za ďalšiu poradu s klientom. Doplnila, že táto porada bola vyvolaná aj aktuálnou procesnou situáciou (v tom období došlo k zrušeniu platobného rozkazu a s uplatnením nových prostriedkov procesného útoku zo strany žalobcu a sťažovateľka musela zvážiť, akú taktiku zvolí). Na uvedenú argumentáciu však podľa sťažovateľky okresný súd v napadnutom uznesení nereagoval. Ďalej vyslovila svoj nesúhlas s nepriznaním jej náhrady trov právneho zastúpenia aj pokiaľ ide o porady (uskutočnené 16. apríla 2020, 31. marca 2022, 30. januára 2023 a 8. mája 2023). Tu argumentovala tým, že každá z uvedených porád bola naviazaná na aktuálny procesný vývoj v spore (z každého predloženého záznamu o porade je podľa nej zrejmé, aký posun v spore bol dôvodom vykonania príslušnej porady a čo malo byť jej výsledkom) a bola nevyhnutná pre ďalší postup. Argumentovala, že pokiaľ žalobca vyvolal súdny spor, v ktorom bol v celom rozsahu neúspešný, musí následne aj zodpovedať za trovy konania, ktoré tým vznikli sťažovateľke ako žalovanej. Dodala, že ani počet preukázaných porád, v pomere k dĺžke súdneho konania, nebol neprimeraný. Na záver uviedla, že advokát nemôže vykonávať procesné úkony bez splnenia si svojich základných povinností voči klientovi – sťažovateľke, ale je povinný klienta informovať o všetkých skutočnostiach v konaní a následnú konzultáciu medzi advokátom a klientom nie je možné považovať za nič iné ako za poradu s klientom. Závery okresného súdu považuje za arbitrárne, nepreskúmateľné a svojvoľné.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je namiatané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu.

6. Ústavný súd, zohľadňujúc sťažnostné námietky smerujúce proti rozhodnutiu všeobecného súdu o výške náhrady trov konania, považuje v prvom rade za žiaduce poukázať na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane pripomína, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorej sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania (IV. ÚS 248/2008, III. ÚS 125/2010, I. ÚS 134/2016). Ústavný súd sa k problematike trov konania stavia nanajvýš rezervovane, podrobuje ju obmedzenému ústavnoprávnemu prieskumu, pričom k zrušeniu napádaného výroku o trovách konania pristupuje skutočne iba výnimočne. Tento prístup vychádza z názoru, že rozhodnutie o trovách konania má vo vzťahu k veci samej jednoznačne akcesorickú povahu a samo osebe väčšinou nedosahuje takú intenzitu, ktorá je spôsobilá porušiť základné práva a slobody, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. To však ale neznamená, že rozhodnutiami o trovách konania nemôže dôjsť k porušeniu práv sťažovateľky. Otázka náhrady trov konania môže nadobudnúť ústavnoprávnú dimenziu v prípade takého postupu všeobecného súdu, ktorý je založený na celkom zjavne nesprávnej interpretácii a aplikácii príslušných ustanovení zákona upravujúcich náhradu trov konania, v ktorom sú obsiahnuté črty svojvôle a taktiež v prípade, ak je odôvodnenie súdneho rozhodnutia vo vzťahu k výroku o náhrade trov konania celkom nedostatočné, t. j. nepreskúmateľné (obdobne napr. IV. ÚS 348/2011, IV. ÚS 341/2012, II. ÚS 837/2015).

7. Ústavný súd uplatní svoju kasačnú právomoc len v prípade, ak ústavná sťažnosť signalizuje, že došlo k zásahu do základných práv alebo slobôd v mimoriadne závažnom rozsahu, resp. intenzite.

8. Rozhodovanie o trovách konania v civilných sporoch má dve roviny, a to (i) rovinu rozhodovania o „nároku“ na náhradu trov konania vo veci úspešného alebo pomerne (čiastočne) úspešného účastníka/účastníkov konania a (ii) rovinu rozhodovania o konkrétnej „výške“ priznaného nároku na náhradu účelne vynaložených trov konania pre účely uplatnenia alebo bránenia svojho práva.

9. Pokiaľ ide o prvú rovinu, a to o rozhodovanie o „nároku“ na náhradu trov konania, tak v tomto prípade všeobecný súd v súlade s § 255 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) musí u jednotlivých účastníkov konania zohľadňovať pomer ich úspechu na prejednávanej veci, t. j. na predmete konania, ktorý pomer úspechu vyjadruje všeobecný súd percentuálne. Inými slovami, keď všeobecný súd prizná niektorému z účastníkov konania napríklad 100 % nároku na náhradu trov konania, znamená to iba to, že tento účastník konania mal absolútny (suverénny) úspech v spore, neznamená to však, že pri rozhodovaní v druhej rovine, a to pri rozhodovaní o konkrétnej „výške“, resp. sume priznaného nároku na náhradu trov konania, mu budú bez ďalšieho priznané všetky ním uplatnené, resp. vyčíslené trovy konania v sume 100 %. Pokiaľ totiž ide o rozhodovanie o konkrétnej výške priznaného nároku na náhradu trov konania, tak aj v prípade v spore suverénne (100 %) úspešného účastníka konania mu automaticky nemusí byť priznaná celá výška ním uplatneného nároku na náhradu trov konania v sume 100 % tejto ním uplatnenej náhrady, pretože aj v tomto prípade je všeobecný súd oprávnený priznať tomuto účastníkovi iba účelne

vynaložené trovy konania na uplatnenie alebo bránenie práva. Z uvedeného teda vyplýva, že percentuálne vyjadrenie pomeru úspechu účastníka konania na predmete sporu pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania nemožno automaticky stotožňovať s percentuálnym vyjadrením konkrétnej výšky priznaného nároku (I. ÚS 457/2017).

10. S prihliadnutím na už uvedené ústavnoprávne východiská ústavný súd pristúpil k prieskumu napadnutého uznesenia okresného súdu.

11. Ústavný súd konštatuje, že okresný súd sa v prípade sťažovateľky nedopustil takého extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich rozhodovanie o trovách konania, ktoré by predstavovalo porušenie jej práva na spravodlivé súdne konanie a vec by tým posunulo do ústavnoprávnej roviny.

12. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd zdôrazňuje, že v označenom konaní bola predmetom napadnutého uznesenia okresného súdu výlučne otázka výšky trov konania, t. j. išlo o otázku akcesorickú, ktorá priamo nesúvisela s konaním vo veci samej, pričom námietky sťažovateľky sa obmedzujú len na bežnú polemiku s právnym názorom okresného súdu vo sfére podústavnej právnej regulácie.

13. Sťažovateľka okresnému súdu vytýka absenciu dostatočného odôvodnenia vo vzťahu k namietanému posúdeniu účelnosti 6 úkonov právnej služby – podanému vyjadreniu k znaleckému posudku z 12. apríla 2022 – a porád s advokátom (uskutočnených 16. decembra 2019, 16. apríla 2020, 31. marca 2022, 30. januára 2023 a 8. mája 2023), ktoré podľa jej názoru boli účelnými úkonmi.

14. Z obsahu napadnutého uznesenia (vo vzťahu k namietaným úkonom, za ktoré nebola priznaná náhrada trov konania) vyplýva, že za úkon právnej služby zo 16. decembra 2019 okresný súd nepriznal náhradu, poukazujúc na to, že z obsahu oznámenia sťažovateľky o zvolení si nového právneho zástupcu nevyplývali konkrétne dôvody na takýto postup a pokiaľ zmena právneho zastúpenia nebola vyvolaná osobitnými okolnosťami danej veci alebo osobitnými podmienkami na strane právneho zástupcu sťažovateľky, bez ďalšieho nie je možné náhradu takto vzniknutých trov prenášať na v spore neúspešnú procesnú stranu. Vo vzťahu k podanému vyjadreniu k znaleckému posudku z 12. apríla 2022 konštatoval vzhľadom na jeho obsah neúčelnosť tohto vyjadrenia. Pokiaľ ide o úkony právnej služby zo 16. apríla 2020, z 31. marca 2022, 30. januára 2023 a 8. mája 2023 (ďalšie porady alebo rokovania s klientom), za tieto okresný súd náhradu nepriznal, argumentujúc primárne tým, že vzhľadom na predmet a vývoj sporu z obsahu spisového materiálu nevyplýva, že by porady boli spojené s osobitnými okolnosťami priebehu konania alebo inými zásadnými dôvodmi, ktoré by si uskutočnenie týchto porád vyžadovali. Teda ich vyhodnotil ako neúčelné. Ústavne súladným spôsobom podotkol, že napriek tomu, že žalovanej (sťažovateľke) súd priznal nárok na plnú náhradu trov konania, uvedená skutočnosť neznamena, že strana žalobcu je povinná nahradiť sťažovateľke ako žalovanej akékoľvek trovy konania predstavujúce odmenu advokáta. Tiež, že náhradu za poradu s klientom možno priznať len vtedy, ak táto bola reálne a účelne uskutočnená. Okresný súd tiež uviedol (poukazujúc aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky), že je potrebné vziať zreteľ na to, že samotné využitie práva na právne zastúpenie a uskutočnenie úkonov právnej pomoci automaticky nezakladá právny nárok na priznanie náhrady trov všetkých úkonov právnej pomoci v prípade úspechu strany v konaní. Navyše, podotkol, že sťažovateľkou deklarované množstvo uskutočnených porád ani nezodpovedá

skutkovej a právnej zložitosti veci. Doplnil, že v súvislosti s vykonanými poradami medzi sťažovateľkou a jej právnym zástupcom nedošlo k zásadnej zmene argumentácie a jej procesnej obrany, ako ani k produkovaniu ďalších relevantných skutočností a k predkladaniu dôkazov s dôsledkom na výsledok rozhodovacej činnosti prvoinštančného súdu. Okresný súd tak zjavne v rámci odôvodnenia napadnutého uznesenia neodignoroval námietky sťažovateľky uvedené v jej sťažnosti a podľa posúdenia ústavného súdu tiež ústavne konformným spôsobom a v rámci svojho oprávnenia uviedol, prečo za jednotlivé úkony právnej služby sťažovateľke nepriznal náhradu trov konania.

15. Ústavný súd argumentuje, že jeho úlohou pri posudzovaní rozhodnutí všeobecných súdov o výške trov je len identifikovanie skutočne extrémnych vybočení, nie naprávanie jednoduchých nesprávností. V súvislosti s nesúhlasom sťažovateľky so záverom okresného súdu o účelnosti týchto úkonov právnej služby konštatuje, že okresný súd si v danom prípade uplatnil zákonom daný priestor na uváženie účelnosti a nevyhnutnosti uplatnených trov konania v zmysle § 251 CSP. Stabilne pritom judikuje, že ako súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže rozhodovať o účelnosti trov konania, resp. prepočítavať trovy v „tretom stupni konania“ (obdobne I. ÚS 475/2020).

16. V nadväznosti na už uvedené východiská svojej ustálenej judikatúry ústavný súd súčasne konštatuje, že námietky sťažovateľky odôvodňujúce porušenie ňou označených práv podľa ústavy a dohovoru neudržateľnosťou právneho názoru v odôvodnení napadnutého uznesenia vo vzťahu k posúdeniu účelnosti a nevyhnutnosti trov právneho zastúpenia nemožno dávať na rovnakú úroveň a pripisovať jej rovnakú ústavnú relevanciu ako v prípade, ak by išlo o námietku proti rozhodnutiu všeobecného súdu vo veci samej. Ako už bolo totiž načrtnuté, právomoc ústavného súdu nenahrádza postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužíva sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti. Úlohou ústavného súdu nie je prehodnocovať správnosť právnych názorov všeobecného súdu, ku ktorým všeobecný súd dospel pri výklade podústavného práva, a to ani v prípade, ak by s takým rozhodnutím nesúhlasil (II. ÚS 509/2022, I. ÚS 538/2023). Opačný prístup k posudzovaniu námietok sťažovateľky by v konečnom dôsledku smeroval k spochybňovaniu ústavného postavenia ústavného súdu ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) a vyústil by do jeho vnímania ako riadnej (prípadne mimoriadnej) opravnej inštalácie v rámci sústavy všeobecných súdov (obdobne II. ÚS 85/2022).

17. Vzhľadom na uvedené preto ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

18. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. júna 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu